

КОНСТИТУЦІЙНЕ ЗВЕРНЕННЯ

про офіційне тлумачення положень ч. 2 статті 628 глави 52 «Поняття та умови договору», ч. 2 статті 799 параграфу 5 «Найм (оренда) транспортного засобу» та ч. 2 статті 806 параграфу 6 «Лізинг» глави 58 «Найм (оренда)» Цивільного кодексу України у системному зв'язку

Керуючись п. 2 ст. 150 Конституції України, п. 4 ст. 13, 42, 43, 94 Закону України «Про Конституційний Суд України»,

Просимо Конституційний Суд України:

Надати офіційне тлумачення положень частини 2 ст. 628 глави 52 «Поняття та умови договору», частини 2 ст. 799 параграфу 5 «Найм (оренда) транспортного засобу» та частина 2 ст. 806 параграфу 6 «Лізинг» глави 58 «Найм (оренда) Цивільного кодексу України, у системному зв'язку **щодо обов'язковості нотаріального посвідчення договорів фінансового лізингу, оскільки такі являються змішаними договорами.** А саме:

Обґрунтування необхідності в офіційному тлумаченні:

Офіційне тлумачення вищезазначених норм Закону є необхідним в зв'язку з наявністю неоднозначної судової практики судів загальної юрисдикції щодо обов'язковості нотаріального посвідчення договорів фінансового лізингу, оскільки на їх думку, такі являються змішаними договорами.

В одному випадку Верховним Судом України в ухвалі від 02.11.2015 року по цивільній справі № 6-2606ц15 було підтримано правову позицію Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних та кримінальних справ та зазначено, що нотаріальне посвідчення договору фінансового лізингу в силу положень Закону України «Про фінансовий лізинг» та параграфу 6 глави 58 Цивільного кодексу України, не є обов'язковим.

В іншому випадку Верховним Судом України в постанові від 16.12.2015 року по цивільній справі № 6-2766ц15 зазначає, що оскільки правовідносини, що виникають з договорів фінансового лізингу, що за своєю правовою природою є змішаним договором та містить елементи договору оренди (найми) та договору купівлі-продажу транспортну засобу, в зв'язку з чим, на дані правовідносини поширюються норми статті 799 Цивільного кодексу України, відповідно до якої встановлено обов'язкове нотаріальне посвідчення для договорів найму (оренди) транспортного засобу за участю фізичної особи.

Відповідно до абзацу 2 частини 2 ст.360 (7) ЦПК України висновки Верховного Суду України є обов'язковими, проте, Суди загальної юрисдикції займають іншу правову позицію, що викладена у постанові Верховного Суду України від 16.12.2015 року по цивільній справі № 6-2766ц15. Зокрема,

- Апеляційний суд міста _____ у своїй ухвалі від 14.01.2016 року по цивільній справі № _____

- Апеляційний суд області у своєму рішенні від 07.06.2016 року по цивільній справі №
- Апеляційний суд міста у своєму рішенні від 30.06.2016 року по цивільній справі №
- Апеляційний суд області у своєму рішенні від 26.07.2016 року по цивільній справі №
- Апеляційний суд області у своєму рішенні від 09.08.2016 року по цивільній справі №

Таким чином, вважаємо, що права Товариства, істотно порушені. Суди загальної юрисдикції, що вирішують спори, які виникають у процесі виконання договорів фінансового лізингу, приходять до неоднозначних висновків щодо посвідчення таких правочинів у нотаріальному порядку, що призводить до неоднозначної судової практики, яка негативно впливає на діяльність суб'єкта господарювання.

В зв'язку з неоднозначною судовою практикою судів загальної юрисдикції, одні приходять до висновку, що договори фінансового лізингу за своєю правовою природою є змішаним договором та в силу положень частини 2 статті 628 Цивільного кодексу України, до правочинів, що виникають з таких договорів, застосовуються положення законодавства про договори, елементи яких містяться в змішаному договорі. Тому, такі договори підлягають обов'язковому нотаріальному посвідченню, оскільки таке посвідчення передбачено для окремого виду договору найму транспортного засобу. Інші суди зазначають, що оскільки правочини з лізингу врегульовані окремим параграфом 5 Цивільного кодексу України та Законом України «Про фінансовий лізинг», такий правочин не може вважатися змішаним договором за своєю правовою природою, і має бути врегульований спеціальним законодавством України, що визначено для даного виду правочину.

Вважаємо, що нормами спеціального законодавства, що регулюють конкретний вид правочину, не передбачено нотаріального посвідчення правочинів лізингу. Нотаріальне посвідчення правочинів передбачено лише для договорів найму транспортного засобу, що укладаються з фізичними особами, проте така норма законодавства являється загальною для договорів фінансового лізингу, а тому може бути застосована лише з урахуванням норм спеціального законодавства.

У Цивільному кодексі України договір найму транспортного засобу врегульовано параграфом 5 (ст. 798 -805) глави 58. В свою чергу, договір лізингу врегульовано нормами параграфу 6 (ст. 806 – 809) глави 58. А відтак, лізинг є окремим видом цивільно-правових зобов'язань.

В сфері фінансового лізингу спеціальним актом нормативно-правового регулювання відносин окремих видів лізингу є Закон України «Про фінансовий лізинг» від 16.12.1997 № 4629/1998.

Відтак, норми Закону в даному випадку є визначальними, оскільки врегульовують спеціальним чином відповідне вузьке коло відносин.

Наявна неоднозначна судова практика з даного приводу, щодо віднесення договорів фінансового лізингу до змішаного типу договорів та застосування до правочинів лізингу нотаріального посвідчення, ставить під загрозу цілий сегмент господарської діяльності, та істотно порушує основні принципи цивільного законодавства, а саме свободу договору та свободу підприємницької діяльності. В зв'язку з чим, вважаємо, що по даному питанню необхідне офіційне тлумачення.

Виходячи з характеру правочинів фінансового лізингу вони безпосередньо врегульовані спеціальним Законом України «Про фінансовий лізинг» та в силу статті 6

даного Закону договір фінансового лізингу має бути укладений у простій письмовій формі. Виходячи з аналізу зазначених норм матеріального права, законодавцем встановлено переважну дію спеціальної норми права при укладенні договору як фінансового лізингу, так і договорів лізингу, передбачених статтею 806 Цивільного кодексу України, якою безпосередньо і врегульовано правові підстави та вимоги при укладенні договору фінансового лізингу. Проте, оскільки такий договір містить елементи договорів найму, купівлі-продажу, поставки, то законодавець визначив, що правовідносини в сфері лізингу регулюються також з врахуванням загальних положень про оренду майна, купівлю-продаж, поставку (ст. 759 – 786 «Загальні положення про найм(оренду)» параграфу 1 глави 58 Цивільного кодексу України, а не з урахуванням інших спеціальних норм, якими врегульовано питання укладення інших видів договорів одного типу договору (глава 58 Розділу III книги п'ятої ЦК України).

Договір лізингу і договір найму транспортного засобу з фізичною особою є різними видами одного типу договору - договору найму, а тому вважаємо до договору найму транспортного засобу не можуть бути застосовані положення про лізинг, як і до договору лізингу не можуть бути застосовані положення про договір найму транспортного засобу, хоча до кожного із зазначених договорів підлягають застосуванню загальні положення про найм, параграф 1 глави 58 ЦК України.

Вважаємо, що до правовідносин фінансового лізингу не можуть бути застосовані положення частини 2 статті 628 Цивільного кодексу України, які підлягають застосуванню лише при укладенні сторонами договорів, укладення яких не передбачено окремою нормою матеріального права, а сторони формують зміст договору з урахуванням елементів різних договорів, укладення яких передбачено різними нормами права.

Таким чином, під поняття змішаного договору в розумінні частини 2 статті 628 Цивільного кодексу України підпадає договір, форма, зміст та суттєві умови якого не є юридично встановленими, а визначаються сторонами договору на власний розсуд з використанням елементів різних видів договорів. У випадку наступного закріплення на законодавчому рівні можливості укладення саме такого типу чи виду договору такий договір вже не буде носити характеру змішаного договору в розумінні частини 2 статті 628 Цивільного кодексу України, хоча такий договір і містить в собі елементи різних договорів, оскільки вимоги до його форми, змісту, суттєвих умов врегульовані спеціальним законом саме щодо такого типу і виду договору.

Враховуючи, що правовідносини, які пов'язані з лізингом, врегульовано спеціальними нормами права, які в силу закону підлягають обов'язковому застосуванню з врахуванням лише загальних положень за типами договорів купівлі-продажу, найму (оренди) та поставки, якими не передбачено обов'язкової нотаріальної форми, не підлягають врахуванню інші спеціальні положення за різновидами договорів одного типу договору, зокрема договору найму транспортного засобу за участю фізичної особи.

Отже, саме у зв'язку з неоднозначним тлумаченням норм права судами загальної юрисдикції та взагалі, визначення для себе вірного застосування зазначених норм законодавства, враховуючи актуальність цього звернення на сьогоднішній день, оскільки склалась неоднозначна судова практика, необхідно надати офіційне тлумачення положень ч. 2 статті 628 глави 52 «Поняття та умови договору», ч. 2 статті 799 параграфу 5 «Найм (оренда) транспортного засобу» та ч. 2 статті 806 параграфу 6 «Лізинг» глави 58 «Найм (оренда)» Цивільного кодексу України у системному зв'язку.

Додатки:

1. Копія Виписки з Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців.
2. Копія Довідки про взяття на облік юридичної особи
3. Копія Статуту ТОВ «Лізингова компанія «ВАШ АВТО» затвердженого протоколом Загальних зборів учасників № 1 від 25.03.2015 року.
4. Копія ухвали Верховного суду України від 02.11.2015 року по цивільній справі № 6-2606 ц 15.
5. Копія постанови Верховного суду України від 16.12.2015 року по цивільній справі № 6-2766 цс 15.
6. Копія ухвали Апеляційного суду міста- від 14.01.2016 року по цивільній справі №
7. Копія рішення Апеляційного суду області від 07.06.2016 року по цивільній справі №
8. Копія рішення Апеляційного суду міста від 30.06.2016 року по цивільній справі №
9. Копія рішення Апеляційного суду міста від 26.07.2016 року по цивільній справі №
10. Копія рішення Апеляційного суду області від 09.08.2016 року по цивільній справі №
11. Копія окремої думки в порядку ч. 3 ст. 19 ЦПК України по цивільній справі №

Конституційне звернення подається у 3-х прим.

08 вересня 2016 р.

Директор

ТОВ «Лізингова компанія «ВАШ АВТО»

С. Холодзинський